

Maria Friberg, "Still lives 4", 2006.

Maria Friberg, "Alongside us 4", 2007.

Maria Friberg, "Almost there I", 2000.

Nästan där. Här är männen passiva, sårbara och vilsna

Konst | Utställning

Nästan där
THIELSKA GALLERIET
T O M 3 MARS 2024

Det är en utmaning för samtidskonsten att handskas med en miljö som Thielska galleriet, men Maria Fribergs poetiskt vackra fotografi skapar kluriga kopplingar till museets mansdominerade samling.

Att disponera över ett fantastiskt hus, som Thielska galleriet, fullt inrett och dessutom begåvat med en rik, historietyngd konstsamling är naturligtvis en lyx. Och ibland ett kärt lyxbekymmer!

Det historiska arvet sitter i väggar. Arkitekturen är som den är och tillåter inte några större ingrepp. Konsten, som redan finns på plats, bröstar upp sig och lämnar ogärna utrymme för inbjudna gäster.

Att göra något helt nytt, även i det lilla utrymmet som helt vigts åt temporära utställningar, är klurigt. Thielska galleriet – och museer som liknar det – är helt enkelt raka motsatsen till den

vita kuben. Här måste samtidens möjligheter ständigt vägas upp mot historiens begränsningar.

Det sker dock något mycket spännande när Maria Friberg fritt får välja ur galleriets samling för att sätta den i dialog med sina egna fotografiska verk. Tidigt i utställningen är det klart att det inte är någon teori utan snarare Fribergs visuella känslighet som har styrt processen. Det handlar både om form och innehåll. Konstverkens möte över tiden visar sig överraskande givande, både djupt och stundom humoristiskt, när det förflutna möter nuet. Som när en ensam man i grå kostym, obekvämt inklämd i förarsätet på en bil (i Fribergs diptyk "Confront me back") möter den besvärade Ernest Thiel i Munchs halvfärdiga skiss.

När många av hennes generationskamrater riktade blicken inåt vände Maria Friberg sin kamera mot män. Hon började iscensätta dem i situationer som traditionellt förknippas med kvinnor. I minutiöst planerade fototabläer visade hon dem som passiva, sårbara och vilsna. Kli-

chén om manlig styrka och kvinnlig svaghet ifrågasattes.

"Inbillning är det att mannen står över kvinnan. Men vi män inbillar ju oss så gärna både ett och annat", citeras Ernest Thiel i utställningen. Själv kände han olust mot borgerliga konventioner och bekände i sina memoarer: "Jag var nämligen något för min tid ytterligt häpnadsväckande och farligt: nämligen en tänkande bankdirektör."

I samlingen på Thielska galleriet dominerar manliga konstnärer. Här finns också gott om motiv som porträtt, landskap och naturbilder som Friberg hittar kluriga kopplingar till. Hennes symboliska genombrottsverk "Almost there", där kostymklädda affärsmän kämpar var och en för sig för att hålla huvudet ovanför vattenytan, konfronteras framgångsrikt med Eugène Janssons

**"Exceptionellt
välhängd
utställning."**

blåmåleri. Hans atletiska "Akrobater" korresponderar i sin tur med den äldre herre som i Fribergs foto balanserar sittande på ett torn av hopvikta skjortor.

Verken skjuter upp i höjden. Den vertikala kompositionen och den svala koloriten förstärks. I båda fallen handlar det om balans i ordets alla bemärkelser. Akrobatiska akter står också i centrum i serien "Alongside", där unga, vitklädda män häckar i lövlösa trädgrenar. Gestaltningarna i dessa verk harmoniserar med naturen hos Bruno Liljefors och Karl Nordström.

Utställningen är exceptionellt välhängd. Snön i Gustaf Fjästad's mäktiga "Dovrefjäll" får nytt liv när måleriet speglas mot "Blown out" – Fribergs dramatiska studium av människans litenhet i förhållande till naturkrafter. En mans huvud och axlar sticker upp ur vitt skummande vatten. Det är nästan som en omtolkning

av Afrodite-myten, där den grekiska kärleksgudinnan stiger upp ur havets skum.

Maria Friberg kommenterar skickligt klassiska motiv. John Everett Millais drunknande Ofelia (1852) återkommer i den manliga versionen i Fribergs "Calmation". Ensam i skogen är ynglingen

i Fribergs verk motsatsen till den utagerande, starke mannen. Passiv och sårbar är han ett villebråd för blicken.

I verken möts ofta allvar och humor, beroende och makt. Trots att hennes visuella språk präglas av poetisk skönhet och estetisk förfining står det aldrig i vägen för innehållets kraft. Våra invanda föreställningar och tankemönster provas om och utmanas. På Thielska visar det sig dessutom hur ledigt och fördomslöst hennes verk konverserar med en konsthistorisk skatt.

Maria Friberg, "Confront me back I", 1999.